

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.1.5.2025

Pan

Piotr Jędrzejowski

Dyrektor Sądu Okręgowego w Krakowie

Sąd Okręgowy w Krakowie

ul. Przy Rondzie 7

31-547 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykonanie planu finansowego
Sądu Okręgowego w Krakowie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
tel. 48 12 342 34 00, LKR@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Krakowie ¹ , ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków (<i>Sąd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Jędrzejowski, Dyrektor Sądu Okręgowego w Krakowie, od 25 października 2023 r. (<i>Dyrektor Sądu</i>) (akta kontroli str. 5)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021–2023 okres obejmuje również te lata.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Rafał Rossowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/10/2025 z 13 stycznia 2025 r. 2. Marta Wojnarska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKR/9/2025 z 13 stycznia 2025 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. Sądu pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa, – sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych, – prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z <i>wykonania planu dochodów budżetowych</i> z wynikami roku ubiegłego.
--------------	---

¹ W 2024 r. plan finansowy oraz sprawozdania jednostkowe Sądu Okręgowego w Krakowie obejmowały pomocnicze plany finansowe i pomocnicze sprawozdania Sądu Okręgowego i trzech Sądów Rejonowych: w Myślenicach, Suchej Beskidzkiej i Miechowie. Dysponentem środków budżetowych sądów rejonowych tzw. funkcjonalnych był Dyrektor Sądu Okręgowego w Krakowie. Ustalenia zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym, w zakresie planu i wykonania dochodów i wydatków, dotyczą Sądu oraz tzw. sądów funkcjonalnych. Dyrektor Sądu Okręgowego w Krakowie dysponował także środkami finansowymi na zadania inwestycyjne, które wykonywał m.in. na rzecz Sądów Rejonowych dla Krakowa: Śródmieścia, Krowodrzy, Podgórze i Nowej Huty.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

Zakres
kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia³,
- kontroli prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analizy stanu zobowiązań,
- dokonania przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych prowadzonych dla Sądu,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzania wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

³ W 2024 r. dysponentem III stopnia był Dyrektor Sądu Okręgowego w Krakowie. Prowadził on także gospodarkę finansową trzech tzw. sądów funkcjonalnych, tj. Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej (od 1 stycznia 2015 r.), Sądu Rejonowego w Miechowie (od 1 lipca 2015 r.) oraz Sądu Rejonowego w Myślenicach (od 1 lipca 2018 r.). Sąd Okręgowy w Krakowie wraz z tzw. sądami funkcjonalnymi był jednostką budżetową. Zgodnie z art. 21a ust. 1 ustawy z dnia 21 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, ze zm., dalej: *Prawo o ustroju sądów powszechnych*) w sądzie rejonowym można powołać dyrektora sądu, jeżeli uzasadniają to względy organizacyjne, a w szczególności wielkość sądu mierzona liczbą stanowisk sędziowskich, asesorskich i referendarskich oraz zatrudnionych w nim pracowników lub odległość od sądu okręgowego. W sądzie rejonowym, w którym nie powołuje się dyrektora sądu, zadania dyrektora sądu wykonuje dyrektor przełożonego sądu okręgowego, który przejmuje także prowadzenie gospodarki finansowej tego sądu.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2024 r. przez Sąd Okręgowy w Krakowie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W 2024 r. Sąd zrealizował dochody budżetowe w rozdziale 75502 *Jednostki sądownictwa powszechnego* w wysokości 140 264,1 tys. zł (138,5% planu i 117,9% wykonania roku poprzedniego). Stan należności pozostałych do zapłaty na koniec 2024 r. zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego o 5,8%, a stan zaległości netto był na zbliżonym poziomie. Należności pozostałe do zapłaty i zaległości dotyczyły głównie wpływów z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego, z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, a także wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Sądu w obszarze wydatków, które zostały zrealizowane w wysokości 247 763 tys. zł (96,8% planu po zmianach oraz 119,4% wykonania roku poprzedniego). Środki przeniesione z rezerwy celowej poz. 62 *System motywacyjno-lojalnościowy dla członków korpusu prezydencji, pracowników sądów powszechnych delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz innych osób zaangażowanych w roku 2024 w przygotowania polskiego przewodnictwa w Radzie UE w I połowie 2025 r.* w wysokości 25,6 tys. zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

W wyniku kontroli wydatków budżetowych w łącznej wysokości 33 378,3 tys. zł, stanowiących 13,1% wydatków budżetu państwa wykonanych przez Sąd w 2024 r., stwierdzono, że zostały one zrealizowane zgodnie z planem, należycie udokumentowane, terminowo rozliczone i służyły realizacji celów kontrolowanej jednostki. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Badanie dwóch zamówień publicznych wykazało, że postępowania przeprowadzono we właściwym trybie i zgodnie odpowiednio z ustawą z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁵ oraz z procedurami wewnętrznymi Sądu. Realizacja zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z treścią zawartych umów.

Najwyższa Izba Kontroli sprawozdania jednostkowe Sądu opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniem co do sprawozdania Rb-27. Sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych zostały sporządzane terminowo i, poza sprawozdaniem Rb-27 z *wykonania planu dochodów budżetowych*, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej Sądu, tj. stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdawczości budżetowej*⁶, *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*⁷, a także *sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*⁸.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: *ustawa PZP*.

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej* (Dz. U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej*.

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 652), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych*.

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*.

Zastrzeżenia NIK dotyczyły niewykazania w sprawozdaniu Rb-27 za 2024 r. należności od jednego kontrahenta w upadłości na kwotę ogółem 6440,8 tys. zł, która stanowiła odpowiednio: 3,9% należności ogółem, 27,6% należności pozostałych do zapłaty i 31% zaległości netto na koniec roku. Jednostka zadeklarowała w toku kontroli, że złoży stosowną korektę tego sprawozdania.

W wyniku przeprowadzenia kontroli ksiąg rachunkowych dysponenta III stopnia, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań budżetowych i sprawozdań w zakresie operacji finansowych, nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Księgi rachunkowe obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi odpowiednio należności i zobowiązań były prowadzone prawidłowo.

IV.Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Dochody budżetowe
Opis stanu faktycznego	1.1. Dochody budżetowe Sądu na 2024 r. zaplanowano na kwotę 101 299 tys. zł¹⁰, w całości w dziale 755 <i>Wymiar sprawiedliwości</i>, rozdziale 75502 <i>Jednostki sądownictwa powszechnego</i>. Zrealizowano je w wysokości 140 264,1 tys. zł, co stanowiło 138,5% planu i 117,9% wykonania w 2023 r. (118 967,7 tys. zł). Największe dochody zaplanowano i zrealizowano w § 0630 <i>Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego</i>. Stanowiły one 94,6% dochodów wykonanych w 2024 r. Zostały zrealizowane na poziomie 132 697,5 tys. zł, tj. 145,3% planu i 120,8% wykonania w 2023 r. (109 881 tys. zł). W porównaniu do roku poprzedniego dochody z tytułu opłat i kosztów sądowych były większe o 22 816,5 tys. zł (o 20,8%). (akta kontroli str. 89-100, 108-115, 269) Główna księgowa Sądu wyjaśniła, że większe wykonanie dochodów w 2024 r. w § 0630 w stosunku do planu wynikało ze zwiększonego wpływu pozwów sądowych oraz było uzależnione od wysokości kwot, o które strony toczą spory. Wskazała, że wykonanie dochodów w tym paragrafie jest uzależnione od liczby spraw i wartości kwot spornych wnoszonych przez strony postępowania, stąd plan, jak i wykonanie tych dochodów są trudne do oszacowania. Większe wykonanie dochodów z tytułu opłat i kosztów sądowych wynikało także z wprowadzonego w 2024 r. obowiązku weryfikacji niekaralności osób zatrudnionych w jednostkach systemu oświaty, tj. przedszkoli, szkół i schronisk młodzieżowych oraz innych placówek oświatowych, opiekuńczych, wychowawczych, resocjalizacyjnych, religijnych, artystycznych, medycznych, rekreacyjnych, sportowych lub związanych z rozwijaniem zainteresowań, do których uczęszczają albo w której przebywają małoletni, a także organizatorzy tychże działalności oraz podmioty świadczące usługi hotelarskie, turystyczne czy prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego¹¹, co przełożyło się na zwiększoną sprzedaż e-znaków. Większe wykonanie dochodów z tytułu opłat i kosztów sądowych wynikało także ze skuteczniejszej ścigalności przypisanych należności z tego tytułu przez służby administracyjno-gospodarcze Sądu. (akta kontroli str. 795) W 2024 r. mniejsze w stosunku do planu wykonanie dochodów odnotowano w: – § 0570 <i>Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych</i>, gdzie wykonanie wyniosło 5548,8 tys. zł i stanowiło 75,6% planu (7342 tys. zł); w porównaniu do wykonania w 2023 r. (5964 tys. zł) było mniejsze o 415,2 tys. zł (7%); – § 0990 <i>Wpłaty z tytułu konfiskaty mienia i przepadku przedmiotów na rzecz Skarbu Państwa</i>, gdzie wykonanie wyniosło 902,1 tys. zł i stanowiło 51,2%

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Ustawa budżetowa na 2024 r. z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, ze zm.).

¹¹ Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw zmieniono w tym zakresie treść art. 7 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r., poz. 1802). Zmiana ta weszła w życie 15 lutego 2024 r.

planu (1761 tys. zł); w porównaniu do wykonania w 2023 r. (1864 tys. zł) było ono mniejsze o 961,9 tys. zł (51,6%).

Główna księgowa Sądu wyjaśniła, że mniejsze wykonanie dochodów w 2024 r. w stosunku do planu w § 0570 wynikało głównie z tego, że plan w tym paragrafie został odgórnie ustalony na poziomie wyższym niż zgłoszony przez Sąd na etapie planowania. W projekcie planu dochodów na 2024 r. Sąd wskazał 5991 tys. zł, natomiast plan ostatecznie ustalono w wysokości 7342 tys. zł, tj. większej o 1351 tys. zł (o 18,4%). Dla porównania plan dochodów w § 0570 na 2023 r. ustalono w wysokości 4901 tys. zł.

Główna księgowa Sądu wskazała również, że na mniejsze wykonanie dochodów z tytułu grzywien, mandatów i innych kar miała wpływ mniejsza ściągальność przypisanych należności. Dotyczyło to głównie sytuacji orzekania przez sądy grzywien obok bezwzględnych kar pozbawienia wolności. W takich przypadkach egzekucja komornicza jest nieskuteczna, gdyż dłużnicy przebywają w zakładach karnych lub są poszukiwani listami gończymi. W konsekwencji za nieuiszczoną grzywnę zarządzana jest zastępcza kara pozbawienia wolności, którą skazani wykonują dopiero po zakończeniu kary zasadniczej.

W sprawie mniejszego wykonania dochodów w § 0990 w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego Główna księgowa Sądu wyjaśniła, że miało to związek z ponad dwukrotną realizacją dochodów z tego tytułu w 2023 r. Dokonane zabezpieczenia majątkowe na mieniu skazanych w trakcie postępowania przygotowawczego, które znajdowały się na koncie sum depozytowych Sądu, zostały wówczas prześięgowane na poczet przepadku korzyści majątkowej. Z kolei w 2024 r. nie uzyskano dochodów od niektórych skazanych przebywających w zakładach karnych lub poszukiwanych listami gończymi, a także w związku z brakiem zabezpieczenia majątkowego w postaci środków pieniężnych dokonanego na mieniu skazanych.

(akta kontroli str. 108-118, 797-799, 849-896, 1320-1323)

1.2. Według sprawozdania Rb-27 z *wykonania planu dochodów budżetowych* za 2024 r. (z 6 lutego 2025 r.) należności pozostałe do zapłaty Sądu wyniosły 16 859,1 tys. zł i były mniejsze od stanu takich należności na koniec 2023 r. o 7883,9 tys. zł (o 31,9%). Zaległości netto na koniec 2024 r. wyniosły 14 318,6 tys. zł i były mniejsze od zaległości na koniec 2023 r. o 5892,2 tys. zł (o 29,2%). Faktyczny stan należności pozostałych do zapłaty i zaległości powinien być większy o należność przypisaną od jednego kontrahenta w upadłości w wysokości ogółem 6440,8 tys. zł, z czego 4572,6 tys. zł stanowiła należność główna (§ 0950 *Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów*), a 1868,2 tys. zł naliczone odsetki (§ 0920 *Wpływy z pozostałych odsetek*).

Niewykazanie tych należności w sprawozdaniu Rb-27 za 2024 r. w kolumnach *Należności* (7) oraz *Saldo końcowe: należności pozostałe do zapłaty* (11) i *zaległości netto* (12) było niezgodne z zasadami prezentacji danych w tym sprawozdaniu, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w podobszarze 3.1. *Sprawozdania*.

Największe należności pozostałe do zapłaty i zaległości netto dotyczyły dochodów z tytułu:

- opłat i kosztów sądowych (§ 0630) – należności pozostałe do zapłaty wyniosły 7513,4 tys. zł (98,5% należności z 2023 r.), w tym zaległości netto stanowiły 6624,7 tys. zł (98,7% zaległości z 2023 r.),
- grzywien od osób fizycznych (§ 0570) – należności pozostałe do zapłaty wyniosły 7151,4 tys. zł (92,2%), w tym zaległości stanowiły 5903,5 tys. zł (94,6%).

Stan należności pozostałych do zapłaty i zaległości netto w tych paragrafach na

koniec 2024 r. był na zbliżonym poziomie do stanu na koniec 2023 r. Dyrektor wskazał, że nieznaczny spadek tych należności wynikał z mniejszej liczby przypisów dokonanych przez Sąd i trzy tzw. sądy funkcjonalne w sprawach karnych.

Należność pozostała do zapłaty i zaległość w § 0950 dotyczyła należności z tytułu kary umownej od kontrahenta, wobec którego toczyło się postępowanie upadłościowe. 16 stycznia 2025 r. otrzymano od Zespołu Radców Prawnych Sądu informację, że stan masy upadłościowej nie pozwoli na zaspokojenie w żadnym stopniu tej wierzytelności. Wówczas zaległą należność prześlęgowano na inne konto rozrachunkowe (240 *Roszczenia sporne*). Dyrektor Sądu wskazał, że zaległości te będą pozostawały w ewidencji księgowej Sądu do czasu zakończenia postępowania upadłościowego.

(akta kontroli str. 89-100, 108-115, 270, 757-772, 1379-1383)

Należności pozostałe do zapłaty w § 0990 *Wpłaty z tytułu konfiskaty mienia i przypadku przedmiotów na rzecz Skarbu Państwa* zmniejszyły się w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego z 3385,8 tys. zł do 2025,1 tys. zł, tj. o 40,2%, natomiast zaległości netto z tego tytułu zwiększyły się z 1342 tys. zł do 1764,7 tys. zł, tj. o 24%.

Zmniejszenie stanu należności pozostałych do zapłaty w księgach rachunkowych Sądu na koniec 2024 r. w porównaniu do 2023 r. było związane z mniejszą kwotą należności przypisanych na poszczególne lata (należności w § 0990 w 2023 r. wyniosły 5249,8 tys. zł, a w 2024 r. 2927,2 tys. zł). Dochody z tytułu konfiskaty mienia i przypadku przedmiotów na rzecz Skarbu Państwa uzyskane w 2024 r. na podstawie wezwań wyniosły 510,8 tys. zł (37 spraw)¹², a w 2023 r. 1338,8 tys. zł (86), natomiast z tytułu spłat należności rozłożonych na raty odpowiednio 344,6 tys. zł (217 spraw) w 2024 r. i 479,2 tys. zł (210) w 2023 r.¹³ Mniejszy stan należności pozostałych do zapłaty wynikał także z przekazania w 2024 r. większej kwoty należności do ściągnięcia przez Urząd Skarbowy właściwy dla Sądu (362,3 mln zł) w porównaniu do kwoty takich należności na koniec 2023 r. (19,4 mln zł).

Większy stan zaległości na koniec 2024 r. w porównaniu do 2023 r. był związany przede wszystkim z przekazaniem jednej należności (841,4 tys. zł) do egzekucji przez inne państwo, której stan dochodzenia do końca 2024 r. nie był znany (nie uzyskano żadnej odpowiedzi¹⁴), dokonaniem w grudniu 2024 r. przypisu należności (200 tys. zł), co do której wniosek skazanego o rozłożenie na raty nie został rozpoznany do końca roku, a także z nieuprawomocnieniem się decyzji sądu w sprawie rozłożenia należności na raty lub nierozpoznaniem wniosków dłużników w takich sprawach, jak również z brakiem zabezpieczeń majątkowych dokonanych na mieniu skazanych.

(akta kontroli str. 89-100, 108-115, 270, 1320-1325)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹² W tym prześlęgowanie zabezpieczeń majątkowych.

¹³ W 2023 w 25 sprawach rozłożono należności na raty na łączną kwotę 523,4 tys. zł, a w 2024 r. w 11 sprawach rozłożono należności na raty na łączną kwotę 349 tys. zł.

¹⁴ W styczniu 2023 r. wdrożono procedurę przekazania orzeczonego wobec jednego dłużnika przypadku korzyści majątkowej do wykonania w Hiszpanii.

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetowe Sądu na 2024 r. zaplanowano w wysokości 232 500 tys. zł, z tego 15 845 tys. zł (6,8%) w dziale 753 *Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne*, rozdziale 75312 *Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne*, 210 535 tys. zł (90,6%) w dziale 755 *Wymiar sprawiedliwości*, rozdziale 75502 *Jednostki sądownictwa powszechnego*, a 6120 tys. zł (2,6%) w rozdziale 75595 *Pozostała działalność*. W trakcie roku plan wydatków Sądu został zmieniony łącznie 201 razy, w tym 77 decyzjami Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Plan finansowy wydatków Sądu zwiększono łącznie o 23 338,5 tys. zł (10%), tj. do kwoty 255 838,5 tys. zł.

Główną przyczyną zwiększenia planu wydatków 2024 r. w stosunku do planu pierwotnego była waloryzacja wynagrodzeń o 20% w grupach niemożnikowych, tj. urzędnicy, pracownicy obsługi, asystenci sędziów i specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów (OZSS), oraz zmiana kwoty bazowej w grupie *sędziowie i asesory*, na podstawie której ustalano wynagrodzenie zasadnicze pracowników z tej grupy.

(akta kontroli str. 26-33, 119-181, 182, 183-218, 513, 670, 757-772)

Plan wydatków Sądu został zwiększony¹⁵ o środki w wysokości 25,6 tys. zł pochodzące z rezerwy celowej poz. 62 *System motywacyjno-lojalnościowy dla członków korpusu prezydencji, pracowników sądów powszechnych delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz innych osób zaangażowanych w roku 2024 w przygotowania polskiego przewodnictwa w Radzie UE w I połowie 2025 r.*

Plan finansowy zwiększono w rozdziale 75076 *Prezydencja Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej w 2025 roku*, § 4010 *Wynagrodzenia osobowe pracowników* (21,4 tys. zł), § 4110 *Składki na ubezpieczenia społeczne* (3,7 tys. zł) i § 4120 *Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy* (0,5 tys. zł).

W 2024 r. z przyznanych środków rezerwy celowej wykorzystano 25,5 tys. zł, tj. 99,8%. Niewykorzystanie środków w wysokości 55,64 zł wynikało z różnicy w wysokości stopy procentowej składki wypadkowej pracodawcy pomiędzy określoną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (0,67%) a przyjętą przez Ministra Finansów (0,93%).

(akta kontroli str. 32, 33, 58-64, 662, 670)

W 2024 r. plan finansowy wydatków Sądu nie był zwiększony środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

(akta kontroli str. 26-32, 662, 670)

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 247 763 tys. zł, tj. 106,6% planu pierwotnego (232 500 tys. zł) i 96,8% planu po zmianach (255 838,5 tys. zł). Stanowiło ono 119,4% wykonania wydatków w 2023 r. (207 589,1 tys. zł).

Większe wykonanie wydatków w porównaniu do planu pierwotnego Sądu wynikało przede wszystkim z dokonanej waloryzacji wynagrodzeń, o której była mowa powyżej, kar i odszkodowań wypłacanych na rzecz osób fizycznych, a także z ogólnego wzrostu cen jednostkowych dostaw i usług.

(akta kontroli str. 119-181, 182, 183-218, 513, 670, 757-772)

Wykonanie wydatków Sądu w 2024 r. w stosunku do planu po zmianach było mniejsze głównie w:

¹⁵ Decyzją Dyrektora Sądu Okręgowego z 17 października 2024 r. w sprawie dokonania zmiany w planie finansowym wydatków budżetowych 2024 r. – *Dysponent III stopnia*, na podstawie decyzji Dyrektora Sądu Apelacyjnego, zgodnie z decyzją Ministra Finansów z 15 października 2024 r.

- § 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*, które zrealizowano w wysokości 25 357,5 tys. zł (87,3% planu po zmianach), tj. mniejszej od planu o 3701,5 tys. zł, co dotyczyło mniejszych niż planowano wydatków na realizację czterech zadań inwestycyjnych, w szczególności budowy budynków sądów w Krakowie i w Wieliczce, które przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego;
- § 4610 *Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego*, które wykonano w kwocie 13 891 tys. zł (92,5% planu po zmianach), tj. mniejszej od planu o 1139,8 tys. zł, co wynikało przede wszystkim z mniejszej niż zakładano liczby nadawanych przesyłek pocztowych w tradycyjnej formie. W 2024 r. przesyłki były nadawane za pośrednictwem elektronicznego potwierdzenia odbioru (EPO), którego koszt wynosił 0,98 zł i był o ponad połowę mniejszy od tradycyjnego potwierdzenia odbioru (2,03 zł), który dominował w 2023 r. Ponadto w związku z wdrożeniem w Sądzie systemu EZD (od 1 maja 2023 r.) w 2024 r. znaczną liczbę pism wysyłano drogą elektroniczną za pośrednictwem skrzynki e-PUAP;
- § 4260 *Zakup energii*, które zrealizowano w wysokości 4810,8 tys. zł (82,4% planu po zmianach), tj. mniejszej od planu o 1030 tys. zł, co było związane z niepewną i niestabilną sytuacją cen energii na rynku międzynarodowym m.in. w związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Podstawę planowania budżetu na 2024 r. stanowiła obowiązująca w I półroczu 2023 r. cena za 1 MWh energii elektrycznej w wysokości 2 tys. zł brutto, wynikająca z umowy na dostawę energii elektrycznej zawartej po rozstrzygnięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych przez centralnego zamawiającego¹⁶. W okresie od stycznia 2023 r. do grudnia 2024 r. odnotowano znaczące zmniejszenie się cen energii elektrycznej, tj. w II półroczu 2023 r. cena energii elektrycznej zmniejszyła się do kwoty 0,9 tys. zł/1 MWh (o 54,8%), w I półroczu 2024 r. zmniejszyła się o kolejne 2,7 punktu procentowego, a w II półroczu 2024 r. wyniosła 0,6 tys. zł, co stanowiło 28,3% ceny przyjętej do planowania budżetu na 2024 r. i 66,5% ceny obowiązującej w I półroczu 2024 r. Odnotowano także znaczące zmniejszenie się ceny za dostawę energii cieplnej – cena za kompleksową dostawę paliwa gazowego wraz z usługą dystrybucji¹⁷ do budynków trzech tzw. sądów funkcjonalnych przyjęta do planu na 2024 r. wyniosła 0,83838 zł netto za 1 kWh, a w 2024 r. wyniosła 0,28724 zł netto za 1 kWh, tj. mniej o 65,7% ceny przyjętej do planowania;
- § 4270 *Zakup usług remontowych*, które wykonano w kwocie 8619,4 tys. zł (88,3% planu po zmianach), tj. mniejszej o 1005 tys. zł, co było spowodowane zwłoką w wykonaniu przedmiotu umowy *Remont instalacji wody lodowej na potrzeby klimatyzacji w pawilonie budynku Sądu Okręgowego w Krakowie*.
(akta kontroli str. 119-181, 182, 183-218, 513, 757-772, 1331)

W 2024 r. Sąd zrealizował wydatki w trzech grupach ekonomicznych, tj.:

- 1) świadczenia na rzecz osób fizycznych, które wykonano w łącznej wysokości 22 980,6 tys. zł, z tego 19 401,7 tys. zł (84,4% wydatków w tej grupie) w rozdziale 75312, § 3110 *Świadczenia społeczne*, a 3578,9 tys. zł (15,6%) w rozdziale 75502, § 3020 *Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń*

¹⁶ To jest Sąd Apelacyjny w Krakowie. Przygotowywanie lub przeprowadzanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na rzecz sądów powszechnych, w stosunku do których, zgodnie z przepisami prawa, Sąd Apelacyjny w Krakowie został wyznaczony jako centralny zamawiający było przedmiotem działalności Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej.

¹⁷ Cena wynikająca z rozstrzygniętych postępowań przetargowych.

i § 3030 *Różne wydatki na rzecz osób fizycznych*. Wydatki w tej grupie zrealizowano na poziomie 99,4% planu po zmianach i 127,7% wykonania w 2023 r. Główną pozycję świadczeń na rzecz osób fizycznych stanowiły uposażenia sędziów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne (§ 3110).

Większe w stosunku do roku poprzedniego wykonanie świadczeń na rzecz osób fizycznych wynikało z: waloryzacji uposażeń sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych, ustawowego wzrostu kwoty bazowej dla zawodowych kuratorów sądowych¹⁸, przywrócenia ławników do składów orzekających w sprawach cywilnych¹⁹, utrzymującej się od kilku lat tendencji wzrostowej liczby przekazywanych z wydziałów sądów poleceń do realizacji, a także przysługujących świadkom większych zwrotów kosztów podróży oraz zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu, co miało związek z większą liczbą osób przemieszczających się za granicę po okresie epidemii Covid-19.

Wydatki w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2024 r. stanowiły 9,3% wydatków ogółem Sądu i ich udział w strukturze wydatków zwiększył się w porównaniu do roku poprzedniego o 0,6 punktu procentowego;

- 2) wydatki bieżące jednostek budżetowych, które wykonano w łącznej wysokości 196 381 tys. zł, w tym 187 674,6 tys. zł (95,6% wydatków w tej grupie) w rozdziale 75502²⁰. Wydatki w tej grupie zrealizowano na poziomie 98% planu po zmianach i 114,9% wykonania w 2023 r.

Główną pozycję wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne, które zrealizowano w rozdziałach 75502 i 75076 w łącznej wysokości 142 795,9 tys. zł²¹ (100% planu po zmianach i 117,9% wykonania w 2023 r.).

Większe w stosunku do roku poprzedniego wykonanie wydatków bieżących jednostek budżetowych wynikało przede wszystkim z waloryzacji wynagrodzeń o 20% w grupach niemnożnikowych, ze zmiany kwoty bazowej w grupie sędziowie i asesory oraz ze wzrostu cen towarów, dostaw i usług, w szczególności dostaw materiałów i wyposażenia, usług pozostałych, czynszów i podatków od nieruchomości.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w 2024 r. stanowiły 79,2% wydatków ogółem i ich udział w strukturze wydatków Sądu zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego o 3,4 punktu procentowego;

¹⁸ Kwota bazowa dla zawodowych kuratorów sądowych wyniosła: 2031,96 zł w 2022 r., 2190,45 zł w 2023 r. i 2628,54 zł w 2024 r. Od 4 kwietnia 2023 r. zmianie uległa też wysokość ryczałtu z tytułu zwrotu kuratorowi społecznemu kosztów ponoszonych w związku ze sprawowanym przez niego nadzorem lub dozorem z „od 2% do 4%” na „od 4% do 8%” kwoty bazowej ustalonej dla kuratorów zawodowych na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmiana ryczałtu za przeprowadzenie wywiadu w postępowaniu wykonawczym w sprawie nieobjętej dozorem lub nadzorem z 4% na 8% kwoty bazowej (ustawa o zmianie ustawy o kuratorach sądowych z dnia 1 grudnia 2022 r., Dz. U. z 2023 poz. 27).

¹⁹ Na podstawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 marca 2023 r. (Dz. U. poz. 614, ze zm.) przywrócono ławników do składów orzekających w sprawach cywilnych. W art. 17 tej ustawy zmieniono obowiązujący (od ponad dwóch lat) art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.), który przewidywał, że w stanie epidemii oraz rok po jego zakończeniu sądy cywilne miały orzekać w składach bez udziału ławników.

²⁰ Pozostałe w wysokości 8670,3 tys. zł (4,4%) zrealizowano w rozdziale 75595, 25,5 tys. zł (0,01%) w rozdziale 75076, a 10,6 tys. zł (0,005%) w rozdziale 75312.

²¹ Wydatki w §§ 4010, 4030, 4040, 4110, 4120, 4140, 4440, 4710 w rozdziałach 75502 i 75076.

3) wydatki majątkowe, które zrealizowano w wysokości 28 401,3 tys. zł (75502), co stanowiło 88,1% planu po zmianach i 157,5% wykonania w 2023 r. Wzrost wydatków majątkowych w stosunku do roku poprzedniego (o 10 372,8 tys. zł) był związany z realizacją w 2024 r. trzech przedsięwzięć inwestycyjnych, tj. budowy dwóch budynków i jednej windy osobowej.

Wydatki majątkowe w 2024 r. stanowiły 11,5% wydatków ogółem i ich udział w strukturze wydatków Sądu zwiększył się w porównaniu do roku poprzedniego o 2,8 punktu procentowego.

(akta kontroli str. 119, 182, 183, 513-523, 757-772)

W 2024 r. Sąd nie realizował wydatków z budżetu środków europejskich ani współfinansowanych z udziałem środków UE.

(akta kontroli str. 273, 662)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki Sądu w wysokości 33 378,3 tys. zł, co stanowiło 13,1% wydatków ogółem zrealizowanych w 2024 r. (247 763 tys. zł) i 23,4% pozapłacowych wydatków Sądu (142 795,9 tys. zł). Próba dowodów i zapisów księgowych wylosowana z wykorzystaniem metody monetarnej (*MUS*²²) objęła 50 zapisów księgowych na sumę 27 651,7 tys. zł, a kwota całkowita wylosowanych wydatków²³ wyniosła 33 378,3 tys. zł. Spośród wydatków objętych kontrolą wydatki majątkowe wyniosły 22 896,7 tys. zł, a wydatki bieżące jednostek budżetowych 10 481,6 tys. zł.

Na podstawie badanej próby 50 dowodów księgowych stwierdzono, że Sąd terminowo realizował płatności, a realizacja tych wydatków była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*²⁴, tj. zostały one poniesione w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Wydatki te rzetelnie skalkulowano oraz zrealizowano do wysokości kwot ujętych w planie finansowym Sądu. Były one gospodarne, przeznaczone na zakupy i usługi służące realizacji celów Sądu oraz wydatkowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. W badanej próbie wydatków pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy *Pzp* nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli: 513, 778-787)

Przeciętnie zatrudnienie w 2024 r. wyniosło 813,03 etatu i było o 17,33 etatu (o 2,2%) większe niż w roku poprzednim.

Według stanu na koniec 2024 r. łączne zatrudnienie w Sądzie wyniosło 856,95 etatu (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) i było mniejsze w stosunku do planu o 26,33 etatu (o 3,2%), przy czym zatrudnienie w grupach *sędziowie* (09) i *specjaliści OZSS* (18) było mniejsze odpowiednio o 23,83 etatu (o 12,9%) i o 7,75 etatu (24,4%), natomiast w grupie *urzędnicy wraz z obsługą* (01) zatrudnienie było większe w stosunku do planu po zmianach o 6,54 etatu (o 1,2%).

Stan zatrudnienia na koniec 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego był mniejszy *per saldo* o 1,05 etatu, przy czym zatrudnienie:

²² Losowania dokonano przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego Pomocnik Kontrolera PK 5.7 na podstawie zapisów konta 130 *Rachunek bieżący wydatków*, wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego, odpowiadających wydatkom pozapłacowym w kwocie powyżej 1 tys. zł. Populację wydatków, z której losowana była próba stanowił zbiór 4115 dowodów/zapisów o łącznej wartości 82 345,3 tys. zł.

²³ Uwzględniono pełne kwoty wynikające z dowodów księgowych.

²⁴ Dz. U. z 2024 r. poz.1530, ze zm., dalej: *ustawa o finansach publicznych*.

- w grupach *sędziowie* (09) oraz *urzędnicy wraz z obsługą* (01) zmniejszyło się ogółem o 14,3 etatu (odpowiednio o 7 i 7,3 etatu),
- w grupach: *kuratorzy* (05), *referendarze* (16), *asystenci sędziego* (17) i *specjaliści OZSS* (18) zwiększyło się łącznie o 13,25 etatu (odpowiednio o 2 etaty, 8 etatów, 2,5 etatu i 0,75 etatu)²⁵.

W 2024 r. zatrudnienie w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzenia (*urzędnicy z obsługą, asystenci sędziego oraz specjaliści OZSS*) zmniejszyło się *per saldo* o 4,05 etatu, a w grupie objętej mnożnikowym systemem wynagrodzenia (*sędziowie, kuratorzy, asesory i referendarze*) zwiększyło się *per saldo* o 3 etaty.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że w trakcie 2024 r. wystąpiły zmiany w planach etatów, które dotyczyły, poza opiniodawczymi OZSS, wszystkich grup zawodowych pracowników Sądu i tzw. sądów funkcjonalnych. Wynikały one przede wszystkim ze zmian dokonywanych przez Ministra Sprawiedliwości w zakresie znoszenia i przydzielania stanowisk sędziowskich, a także przenoszenia etatów urzędników sądowych, jak również zwolnień, powołań i przekształceń stanowisk sędziowskich na podstawie *Prawa o ustroju sądów powszechnych*. Dodatkowo od 1 stycznia 2024 r. 11 pracowników Sądu oraz dwóch pracowników tzw. sądów funkcjonalnych (łącznie 13 etatów) zostało przejętych przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w związku ze zmianą przepisów dotyczących zatrudniania pracowników wykonujących zadania z zakresu informatyzacji sądownictwa oraz obsługi informatycznej sądów²⁶.

(akta kontroli str. 291-292, 652-661, 668-673, 680-746, 773-777)

W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego (wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) wyniosło 12,9 tys. zł w 2024 r. i było większe o 1,7 tys. zł (o 15%) niż w roku poprzednim (11,2 tys. zł). Największy wzrost przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego wystąpił w grupie *kuratorzy*, w której wyniosło ono 12,6 tys. zł i było o 2,1 tys. zł (o 20,1%) większe niż w 2023 r. Z kolei najmniejszy wzrost przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego odnotowano w grupie *asesory*, gdzie wyniosło ono 15,3 tys. zł i było o 1,8 tys. zł (13,4%) większe niż w roku poprzednim.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że zwiększenie przeciętnego wynagrodzenia brutto na jednego pełnozatrudnionego pracownika w 2024 r. oraz wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. wynikały z waloryzacji wynagrodzeń o 20% w grupach niemnożnikowych, tj. urzędnicy sądowi, inni pracownicy, asystenci sędziów i specjaliści OZSS, oraz zmiany kwot bazowych, na podstawie których ustalano wynagrodzenie zasadnicze w grupach sędziów, sędziów w stanie spoczynku, uposażeń rodzinnych, asesorów sądowych, referendarzy sądowych i kuratorów zawodowych.

(akta kontroli str. 652-661, 662-673, 680-746, 773-777)

Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w 2024 r. zostały wykonane zgodnie z planem wydatków po zmianach.

(akta kontroli str. 26-32, 291-292, 773-777)

²⁵ Nie zmieniał się stan zatrudnienia w grupie *asesory* (07) i na koniec 2023 i 2024 r. wynosił 3 etaty.

²⁶ Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 2023 o zmianie ustawy *Kodeks postępowania cywilnego, ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1860) pracownicy sądów wykonujący zadania z zakresu informatyzacji sądownictwa oraz obsługi informatycznej sądów zatrudnieni w sądach okręgowych i sądach rejonowych działających na obszarze właściwości danego sądu apelacyjnego z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się pracownikami wykonującymi zadania z zakresu informatyzacji sądownictwa oraz obsługi informatycznej sądów zatrudnionymi w tym sądzie apelacyjnym i zachowują ciągłość pracy. Miejsce wykonywania obowiązków służbowych nie ulega zmianie. Zmiana ta weszła w życie 28 września 2023 r.

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 28 401,3 tys. zł, co stanowiło 87,3% planu po zmianach (32 249,7 tys. zł) oraz 157,5% wydatków majątkowych roku poprzedniego (18 028,5 tys. zł). Wydatki te zrealizowano w całości w rozdziale 75502, z tego w:

- § 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* w wysokości 25 357,5 tys. zł, tj. 87,3% planu po zmianach oraz 252,9% wydatków majątkowych 2023 r. (10 025,2 tys. zł),
- § 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* w kwocie 3043,9 tys. zł, tj. 95,4% planu po zmianach oraz 39,7% wydatków majątkowych roku poprzedniego (7661,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 113-218, 513)

W planie rzeczowo-finansowym Sądu na 2024 r. ujęto siedem zadań na łączną kwotę 42 822 tys. zł, z tego trzy zadania w trakcie realizacji dotyczące budów budynków sądów i windy zewnętrznej (40 854 tys. zł) i cztery nowe zadania dotyczące zakupów inwestycyjnych (1968 tys. zł). W trakcie roku do planu wprowadzono dziesięć nowych zadań na kwotę 1756,8 tys. zł, z tego jedno zadanie polegające na przygotowaniu inwestycji do realizacji, w tym dokumentacji (5 tys. zł), oraz dziewięć zadań dotyczących zakupów inwestycyjnych (1751,8 tys. zł).

Spośród 17 zaplanowanych zadań w 2024 r. w pełni zrealizowano 12 zadań, cztery zadania wykonano częściowo, a jednego zadania nie zrealizowano. Częściowo zrealizowano zadanie:

- 1) *Budowa budynku Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Wieliczce, ul. Dembowskiego* (zadanie realizowane od 2018 r.), na które w 2024 r. wydatkowano 23 500 tys. zł z zaplanowanych 26 000 tys. zł. Po dokonaniu przez wykonawcę weryfikacji realności wykonania robót do końca 2024 r. zmniejszono planowany do wykonania zakres prac i odpowiednio planowane wydatkowanie środków. Opóźnienie w realizacji prac budowlanych wynikało z *opieszałości autora projektu w rozwiązywaniu zagadnień projektowych w kwestii licznych kolizji międzybranżowych, błędów projektowych, jak również w zakresie doszczegółowienia opracowanej przez niego dokumentacji projektowej*. Pomimo monitów o korektę tej dokumentacji (ostatni z 30 października 2024 r.) projektant nie wywiązał się tego obowiązku w wyznaczonym terminie do 5 listopada 2024 r. W związku z tym zlecono i opracowano dokumentację projektową wszystkich koniecznych branż w ramach wykonawstwa zastępczego w zakresie usunięcia kolizji. Zmniejszenie zakresu prac przełożyło się także na mniejsze wydatki na wynagrodzenia za świadczenie usługi pełnienia obowiązków inwestora zastępczego oraz za pełnienie usługi nadzoru autorskiego, których wysokość była skorelowana z wysokością wynagrodzenia wykonawcy robót budowlanych. Pośredni wpływ na niskie zaawansowanie prac w 2024 r. miały wpływ natrafienie na placu budowy na obiekty archeologiczne (grudzień 2022 r.), a także wypadek na placu budowy (listopad 2023 r.) polegający na przewróceniu się żurawia wieżowego. Mając na uwadze powyższe, Minister Sprawiedliwości zablokował środki w wysokości 2500 tys. zł;
- 2) *Budowa budynku Sądu Okręgowego w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7*, na które w 2024 r. wydatkowano 21,8 tys. zł z zaplanowanych 1000 tys. zł. Niepełna realizacja tego zadania wynikała z unieważnienia trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w procedurze poniżej 130 tys. zł na wyłonienie wykonawcy usługi doradztwa merytorycznego w branży drogowej z uwagi na brak ofert. Było to niezbędne do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w trybie dialogu konkurencyjnego na

usługę opracowania kompletnej wielobranżowej dokumentacji projektowej dla tego zadania inwestycyjnego²⁷. Dodatkowo, z uwagi na zmiany wewnętrznej struktury organizacyjnej sądów, zaistniała potrzeba skorygowania programu funkcjonalno-użytkowego (PFU), który również był potrzebny do ww. postępowania w trybie dialogu konkurencyjnego. PFU został zatwierdzony 18 czerwca 2024 r. przez Departament Budżetu i Efektywności Finansowej Ministerstwa Sprawiedliwości. 23 lipca 2024 r. ogłoszono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego²⁸ w trybie dialogu konkurencyjnego na podstawie art. 169 w związku z art. 153 pkt 2 ustawy *Pzp*. Spotkania z wybranymi pięcioma wykonawcami, którzy spełniali warunki i kryteria dopuszczenia, rozpoczęto w I kwartale 2025 r.;

- 3) *Budowa windy osobowej zewnętrznej panoramicznej dla potrzeb obsługi Sądu Okręgowego w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7*, na które w 2024 r. wydatkowano 1835,7 tys. zł z zaplanowanych 2054 tys. zł. W związku z przedłużeniem się procedur administracyjnych niezbędnych do uzyskania pozwolenia na użytkowanie²⁹ wykonawca wystąpił o przedłużenie terminu wykonania przedmiotu umowy. Realizacja ostatniej zapłaty dla wykonawcy robót budowlanych i za usługę pełnienia nadzoru autorskiego została przesunięta na 2025 r. Mając na uwadze te okoliczności, Minister Sprawiedliwości zablokował środki w wysokości 218,3 tys. zł;
- 4) *Wymiana dźwigu osobowego wraz z częściową przebudową zabytkowego budynku Sądu Rejonowego w Wadowicach, ul. Żwirki i Wigury 9*, na które w 2024 r. nie wydatkowano żadnych środków z zaplanowanych 5 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, 19 listopada 2024 r. zawarto umowę na opracowanie kompletnej wielobranżowej dokumentacji projektowej oraz pełnienie nadzoru autorskiego, w której termin na jej opracowanie ustalono na 180 dni od zawarcia umowy, tj. w 2025 r.

(akta kontroli str. 524-590, 849-896)

W 2024 r. nie zrealizowano zadania pn. *Zakup, montaż i uruchomienie systemu odgazowania instalacji wody lodowej wraz z automatycznym uzupełnianiem zładu w pawilonie L w budynku Sądu Okręgowego w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7*, na które zaplanowano 48 tys. zł. Było ono częścią zadania remontowego pn. *Remont instalacji wody lodowej na potrzeby klimatyzacji w pawilonie budynku Sądu Okręgowego w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7 – etap 1*, na które zaplanowano środki w łącznej kwocie 1023,5 tys. zł, z tego 975,5 tys. zł w § 4270 *Zakup usług remontowych*, a 48 tys. zł w § 6060. Zadanie to nie zostało w pełni zrealizowane w 2024 r. z winy leżącej po stronie wykonawcy – zwłoka w wykonaniu przedmiotu umowy. Prace zostały zakończone i odebrane 3 lutego 2025 r., a wykonawcy naliczono karę umowną w tytułu zwłoki w wysokości 73,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 524-590)

²⁷ 28 grudnia 2023 r. zawarto umowy na kompleksowe doradztwo merytoryczne w branży architektonicznej, konstrukcyjno-budowlanej, elektrycznej, sanitarnej i telekomunikacyjnej.

²⁸ Postępowanie pn. *Opracowanie kompletnej wielobranżowej dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. 'Budowa budynku Sądu Okręgowego w Krakowie przy ul. Przy Rondzie 7' oraz pełnienie nadzoru autorskiego nad zadaniem inwestycyjnym*.

²⁹ Oczekiwano na wydanie przez Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Krakowie decyzji w sprawie wyrażenia zgody na spełnienie wymagań zamiennych, zapewniających nie pogorszenie warunków ochrony przeciwpożarowej obiektu w zakresie dotyczącym doprowadzenia drogi pożarowej do obiektu oraz przyjęcia innych rozwiązań zgodnych z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).

Stan zobowiązań na koniec 2024 r. wyniósł 11 251,8 tys. zł i był większy o 1229,5 tys. zł (o 12,3%) od stanu zobowiązań na koniec 2023 r. (10 022,3 tys. zł). Wynikało to z wyższych zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (o 1393,6 tys. zł), które stanowiły główną pozycję zobowiązań Sądu w 2024 r. (8723,9 tys. zł, 77,5% zobowiązań).

Pozostałe zobowiązania dotyczyły wydatków związanych z bieżącą działalnością Sądu, w tym usług dotyczących ochrony i sprzątania (434,5 tys. zł), oraz zakupem energii (44,4 tys. zł), a także kosztów postępowania sądowego (445,5 tys. zł), w tym usług pocztowych za doręczenie wezwań.

Kwoty i tytuły zobowiązań wykazane w sprawozdaniu Rb-28 z *wykonania planu wydatków* były zgodne z ewidencją księgową.

Na koniec 2024 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Nie wystąpiły też odsetki z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań związanych z prowadzeniem działalności bieżącej Sądu. Wykazane w sprawozdaniu Rb-28 odsetki w § 4580 *Pozostałe odsetki* stanowiły zasądzone prawomocnymi wyrokami sądów odsetki w łącznej kwocie 210,7 tys. zł, w tym 151,4 tys. zł z tytułu wypłaty wyrównań wynagrodzeń za pracę grup orzecznich.

Nie stwierdzono przypadków niewykazywania zobowiązań w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(akta kontroli str. 26-32, 119-121, 181, 183-218, 222-226, 513, 679)

Pracę na podstawie umów cywilnoprawnych w 2024 r. wykonywał jeden pracownik Sądu, a łączne wydatki z tego tytułu wyniosły 6 tys. zł. Zawarto z tym pracownikiem trzy umowy na wykonywanie czynności Pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych w tzw. sądach funkcjonalnych (sądy rejonowe w Miechowie, w Myślenicach i w Suchej Beskidzkiej) z wynagrodzeniem nieprzekraczającym łącznie 10,5 tys. zł. Zakres zadań realizowanych dla tzw. sądów funkcjonalnych nie pokrywał się z zakresem zadań na stanowisku etatowym tego pracownika.

Oprócz umów zleceń, na rzecz Sądu i tzw. sądów funkcjonalnych, były wykonywane zadania przez biegłych, tłumaczy, lekarzy sądowych oraz kuratorów zastępujących strony w postępowaniach sądowych. Z osobami tymi sądy nie zawierały umów cywilnych, a ich wynagrodzenia były ustalane na podstawie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości³⁰. Łączna wartość wydatków poniesionych na wynagrodzenia bezosobowe (ujętych w § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe*) w 2024 r. wynosiła 4056,1 tys. zł, a w 2023 r. – 3610,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 26-32, 119, 183, 612-651)

W 2024 r. w Sądzie zlecono 15 usług doradczych i eksperckich o łącznej wartości 88,3 tys. zł, z tego:

- sześć umów na łączną kwotę 42,2 tys. zł w § 4300 *Zakup usług pozostałych*,
- pięć umów na łączną kwotę 41,3 tys. zł w § 4270 *Zakup usług remontowych* (umowy dotyczące kosztorysowania oraz wykonania ekspertyz),

³⁰ Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości: z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 627, ze zm.), z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 615, ze zm.), z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. z 2025 r. poz. 312), z dnia 14 stycznia 2008 r. w sprawie wynagrodzenia przysługującego lekarzowi sądowemu i trybu finansowania tego wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów dojazdu, a także wzoru zestawienia wystawionych zaświadczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 467), z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. poz. 536).

- dwie umowy na łączną kwotę 2,7 tys. zł w § 4390 *Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii*,
- dwie umowy na kwotę 2 tys. zł w § 4380 *Zakup usług obejmujących tłumaczenia*.

(akta kontroli str. 591-592)

W Sądzie nie obowiązywała procedura dedykowana wyłącznie określeniu zasad zlecenia usług doradczych i eksperckich czy wydatkowania środków na zakup takich usług. Dla realizacji potrzeb w tym zakresie oraz celowości udzielenia zamówień stosowano wewnętrzną instrukcję udzielania zamówień publicznych, w tym zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł.

W 2024 r. w Sądzie obowiązywały *Instrukcje udzielania zamówień publicznych, w tym zamówień o wartości poniżej 130 000 zł* kolejno z: 9 stycznia 2023 r., 11 stycznia 2024 r. oraz 27 czerwca 2024 r.³¹

(akta kontroli str. 336-396)

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów (zleceń) usług doradczych i eksperckich, których przedmiotem było:

- 1) pełnienie obowiązków inspektora ochrony przeciwpożarowej,
- 2) wykonanie audytu systemu oświetlenia awaryjnego,
- 3) sporządzenie opinii technicznej dotyczącej tzw. *litrażowania* nowych samochodów służbowych Sądu,
- 4) wykonanie przeglądu i określenia stanu technicznego elementów posadowienia konstrukcji stalowej elewacji szklanej,
- 5) wykonanie ekspertyzy technicznej instalacji wody lodowej na potrzeby systemu klimatyzacji w pawilonie L wraz z kosztorysem inwestorskim.

Do badanych umów, ze względu na ich wartość (do 40 tys. zł netto), miały zastosowanie regulacje wewnętrzne Sądu wynikające z Działu IV *Instrukcji udzielania zamówień publicznych* z 11 stycznia 2024 r.

Kontrola umów (zleceń) na usługi doradcze i eksperckie wykazała, że:

- wszystkie usługi zlecono zgodnie z obowiązującą procedurą udzielania zamówień publicznych,
- wydatki na realizację umów były ujęte w planie finansowym Sądu,
- w dwóch przypadkach zawarto umowy pisemne, a w trzech zlecono wykonanie zadań bez zawierania umowy w formie pisemnej,
- w obu zawartych umowach określono sposób zabezpieczenia przed niewłaściwą realizacją zadania przez jego wykonawcę, w tym zasady stosowania kar umownych,
- w żadnej umowie zawartej w formie pisemnej nie zawarto zapisów dotyczących sposobu odstąpienia od umowy.

(akta kontroli str. 591-600)

Dyrektor Sądu wskazał, że w Sądzie funkcjonował system kontroli zarządczej umożliwiający weryfikację zasadności zlecenia usług, w tym usług doradczych i eksperckich podmiotom zewnętrznym rozumiany zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 ustawy o *finansach publicznych*, jako ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, zapewniający w szczególności zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, a także skuteczność i efektywność działania. Jako że ustawodawca nie narzuca szczegółowego sposobu zastosowania norm dotyczących poszczególnych elementów kontroli zarządczej w badanym zakresie, przejawem zastosowania mechanizmu systemu

³¹ Zarządzenie Dyrektora Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 27 czerwca 2024 r., obowiązywało od 1 lipca 2024 r.

kontroli zarządczej w Sądzie pozwalającym na usystematyzowane i konsekwentne podejście do wszystkich postępowań podprogowych, w tym zleceń na usługi doradcze i eksperckie oraz weryfikację zasadności tych zleceń, była Instrukcja udzielania zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 747-756)

W 2024 r. w Sądzie udzielono łącznie 787 zamówień o wartości ogółem 23 306,7 tys. zł, z tego: 746 zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł, tj. progu określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy *Pzp*, o łącznej wartości 3212 tys. zł, 33 zamówienia powyżej tego progu na łączną kwotę 15 701,6 tys. zł oraz 8 zamówień, do których nie stosowało się przepisów ustawy *Pzp* na podstawie art. 11 ust. 5 pkt 8³² tej ustawy na łączną kwotę 4393 tys. zł.

(akta kontroli str. 397-499)

Szczegółowym badaniem, w tym pod względem prawidłowości trybu udzielenia zamówienia publicznego, objęto dwa postępowania wybrane na podstawie doboru celowego, tj. *Dostawa akcesoriów komputerowych dla Sądu* (88,5 tys. zł brutto) oraz *Sprzątanie pomieszczeń budynków będących w dyspozycji Sądu Okręgowego w Krakowie, w tym sądy funkcjonalne* (3799,8 tys. zł).

Kontrola tych postępowań nie wykazała stanów wskazujących na nieprawidłowości. W obu postępowaniach zastosowano właściwy tryb udzielenia zamówienia i przeprowadzono je odpowiednio zgodnie z *Instrukcją udzielania zamówień* oraz zgodnie z ustawą *Pzp*.

(akta kontroli str. 500-512)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego wydatków kontrolowanej jednostki w 2024 r. Sąd zrealizował wydatki budżetowe w roku 2024 na poziomie 96,8% planu po zmianach.

Skontrolowane wydatki Sądu (13,1% wydatków ogółem) zostały dokonane zgodnie z obowiązującymi umowami i we właściwych kwotach oraz w granicach kwot określonych w planie i z zachowaniem ustalonych terminów. Wydatki dokonywano na zakupy i usługi służące realizacji zadań Sądu. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd sprawozdań jednostkowych:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),

³² Zgodnie z art. 11 ust. 5 pkt 8 ustawy *Pzp* przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne, udzielanych przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego albo jednostki organizacyjne mu podległe lub przez niego nadzorowane przywieziennym zakładom pracy, prowadzonym jako przedsiębiorstwa państwowe albo instytucje gospodarki budżetowej, związanych z zatrudnianiem osób pozbawionych wolności, jeżeli zasadnicza część działalności przywieziennego zakładu pracy dotyczy wykonywania zadań powierzonych mu przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego lub jednostki organizacyjne mu podległe lub przez niego nadzorowane, realizowanych samodzielnie lub przy udziale podwykonawców, pod warunkiem że co najmniej część zamówienia jest realizowana przez osoby pozbawione wolności.

- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji funduszu celowego bez osobowości prawnej za IV kwartał 2024 r. (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki (na poziomie dysponenta trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Sądu.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania, poza sprawozdaniem Rb-27, przedstawiały wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

Kwestię dotyczącą zaprezentowania w sprawozdaniu Rb-27 należności, należności pozostałych do zapłaty i zaległości szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 68-71, 88, 89-107, 108-118, 119-218, 219-226, 227-258, 259-260, 261-268, 274, 291, 293-334, 656-661, 675-678, 773-777, 796)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2024 r. z 6 lutego 2025 r. w kolumnach: *Należności* (7) oraz *Saldo końcowe: należności pozostałe do zapłaty* (11) i *zaległości netto* (12) nie wykazano należności od jednego kontrahenta będącego w upadłości, które wyniosły łącznie 6440,8 tys. zł, z tego 4572,6 tys. zł stanowiła należność główna (§ 0950 *Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów*), a 1868,2 tys. zł naliczone odsetki (§ 0920 *Wpływy z pozostałych odsetek*). Należności te zostały pod datą 31 grudnia 2024 r. prześięgowane na konto księgowe 240 *Pozostałe rozrachunki*.

Niewykazanie tych należności w sprawozdaniu Rb-27 za 2024 r. było niezgodne z § 5 ust. 2 pkt 2 i 5 załącznika 35 *Instrukcja sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa* do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej, który stanowi że w kolumnie *Należności* wykazuje się salda początkowe (należności pozostałych do zapłaty zmniejszone o nadpłaty), powiększone o kwoty przypisów z tytułu dochodów budżetowych, których pierwotny termin płatności przypada na dany rok budżetowy, po zmniejszeniu o kwoty odpisów, a w odpowiednich kolumnach salda końcowego (11–13) wykazuje się należności pozostałe do zapłaty (część należności, o których mowa powyżej), w tym zaległości netto (należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane), oraz nadpłaty (kwoty nadpłacone).

(akta kontroli str. 89-100, 108-115, 270, 757-772)

Dyrektor Sądu i Główna księgowa Sądu wyjaśnili, że wskazane zaległości od kontrahenta w upadłości zostały zaewidencjonowane na koncie księgowym 2400900000 *Roszczenia sporne* w związku z toczącym się postępowaniem upadłościowym prowadzonym przez syndyka masy upadłości. Należności te wprowadzie zostały uwzględnione na liście wierzytelności, niemniej jednak z informacji syndyka wynikało, że stan masy upadłości nie pozwoli na zaspokojenie w żadnym stopniu wierzytelności w kategorii II i III, a do tej kategorii zostały one zakwalifikowane. Syndyk wskazał ponadto, że postępowanie upadłościowe jest na końcowym etapie, a stanowisko syndyka wynika z przeprowadzonego w zdecydowanej większości postępowania

i obejmuje ogłąd na całość majątku dłużnika i możliwość zaspokojenia wierzycieli w kategorii II i III, których wierzytelności nie były zabezpieczone. Powyższe informacje przesądziły o tym, że w przedmiotowej sprawie wskazane wyżej należności nie były prezentowane w sprawozdaniu Rb-27 w kolumnie 7 – *Należności* oraz w kolumnie 11 – *Saldo końcowe: należności pozostałe do zapłaty*, jak również w kolumnie 12 – *zaległości netto*.

Dyrektor Sądu i Główna księgowa wyjaśnili również, że *ujęcie roszczeń spornych w sprawozdaniu Rb-27 w przedmiotowym stanie faktycznym w istocie powodowałoby zniekształcenie treści sprawozdania, bowiem nie odzwierciedlałoby to stanu należności możliwych do uzyskania przez Sąd z uwagi na prawdopodobieństwo braku ich zaspokojenia. Ponadto w ocenie Sądu w sprawozdaniu Rb-27 podlegają wykazaniu te należności, które faktycznie będą podlegały wpłacie i tym samym będą stanowiły dochód budżetu państwa. Należy również zwrócić uwagę, iż zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej nie zawierają informacji uniemożliwiających stosowanie powyższej praktyki. Do czasu ostatecznego zakończenia postępowania upadłościowego brak jest przesłanek potwierdzających możliwość skutecznego uzyskania tych należności, a przez to zasadności ich ujmowania w sprawozdaniu Rb-27. W związku z powyższym w celu zaprezentowania w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2024 r. rzetelnych tzn. zgodnych ze stanem faktycznym informacji roszczenia sporne nie zostały dotychczas ujęte.*

Dyrektor Sądu i Główna księgowa Sądu wskazali jednak, że po dokonaniu kolejnej analizy treści merytorycznej zagadnienia w korelacji z aktualnymi podstawami prawnymi w przedmiotowej sprawie, Sąd zobowiązuje się, bez zbędnej zwłoki, do ujęcia zapisów ewidencyjnych ksiąg rachunkowych, wynikających z konta księgowego (2400900000 *Roszczenia sporne*), w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2024 rok. Pismem z 21 marca 2025 r. poinformowano Sąd Apelacyjny w Krakowie, że zostanie dokonana korekta sprawozdania Rb-27 w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 1100-1105, 1115, 1379-1383)

NIK zwraca uwagę, że zarówno zgłoszenie należności do syndyka i wpis na listę wierzytelności, jak i przeksięgowanie należności na inne konto księgowe nie zmieniają jej charakteru, tj. nie przestaje ona być należnością budżetową, a co za tym idzie winna być wykazana w sprawozdaniu Rb-27. Co więcej *Instrukcja sporządzania sprawozdania Rb-27* nie determinuje wykazania w nim należności na podstawie prawdopodobieństwa ich otrzymania, a jedynie w przypadku zaległości odnosi się do możliwości ich egzekwowania.

3.2. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Dokumentacja opisująca przyjęte przez Sąd zasady rachunkowości obowiązująca w 2024 r. została wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Sądu z 14 marca 2015 r., a jej ostatnia aktualizacja została dokonana aneksem nr 10/2025 z 13 stycznia 2025 r. i obowiązywała od 1 stycznia 2025 r.³³ Od 2025 r. obowiązywała *Polityka rachunkowości dla Sądu Okręgowego w Krakowie, Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej, Sądu Rejonowego w Miechowie i Sądu Rejonowego w Myślenicach*, wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Sądu z 3 marca 2025 r. Obowiązująca w Sądzie polityka rachunkowości zawierała określenie roku obrotowego i wchodzące w jego skład okresy sprawozdawcze, metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego. Wskazany został sposób

³³ Wcześniejsze zmiany miały miejsce w: 2023 r. (metody wyceny aktywów i pasywów), 2021 r. (ZPK), 2019 r. (ewidencja należności sądowych), 2018 r. (metody wyceny aktywów i pasywów, określenie roku obrotowego i okresów sprawozdawczych), 2017 r. (ZPK) i 2016 r. (wydatki strukturalne).

ustalania stawek amortyzacyjnych środków trwałych. Określono plan kont jednostki oraz sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych. Dokumentacja zawierała wskazanie oprogramowania finansowo-księgowego oraz system ochrony danych w zbiorach ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli str. 1121-1132)

Wszyscy pracownicy Oddziału Finansowego Sądu mieli określone zakresy czynności, którymi powierzono obowiązki i odpowiedzialność, a także nadane i aktualizowane uprawnienia użytkownika systemu finansowo-księgowego z podaniem wykazu ról. System przydzielania uprawnień do korzystania z zasobów informatycznych rachunkowości był dostępny w ramach centralnej aplikacji systemu finansowo-księgowego. Polityka zarządzania uprawnieniami została wprowadzona 8 lipca 2021 r. W ramach systemu finansowo-księgowego uprawnienia nadawał Dyrektor Sądu, a rejestr użytkowników tworzył się automatycznie po wygenerowaniu upoważnienia. Wszystkie zakresy odpowiedzialności i uprawnień użytkowników systemu informatycznego rachunkowości oraz ich zmiany były umieszczane w teczkach osobowych pracowników. System finansowo-księgowy funkcjonujący w Sądzie był systemem centralnym i za wykonywanie kopii bezpieczeństwa odpowiadał administrator systemu. Zgodnie z obowiązującą polityką bezpieczeństwa kopia systemu wykonywana była online podczas pracy systemu, a kopia offline – co niedzielę. W polityce rachunkowości dla każdego modułu systemu finansowo-księgowego były zdefiniowane schematy automatycznych księgowania. Ich opisy były jasne i czytelne dla użytkownika. Przy ewidencji dochodów i związanych z nimi należności, a także przy ewidencji wydatków i zobowiązań odsetki nie były wyliczane automatycznie.

Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych stanowiła załącznik do polityki rachunkowości Sądu. Za sprawdzenie dowodu pod względem merytorycznym odpowiadał kierownik komórki merytorycznej lub upoważniony przez niego pracownik, a za sprawdzenie pod względem formalno-rachunkowym – pracownik oddziału finansowego. Za kontrolę wstępną odpowiadała Główna księgowa Sądu, która wraz z Dyrektorem Sądu zatwierdzała dowody księgowe.

(akta kontroli str. 1133-1138, 1292-1319, 1322-1378)

W Sądzie zidentyfikowano i oszacowano pięć ryzyk w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych. Prawdopodobieństwo ich wystąpienia oszacowano na niskim lub znikomym poziomie. Prowadzenie ksiąg rachunkowych nie było przedmiotem audytu wewnętrznego lub kontroli wewnętrznej.

(akta kontroli str. 1133-1138, 1139-1145)

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych Sądu przeprowadzono na próbie 88 zapisów księgowych o łącznej wartości 57 030,5 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną i uzupełnionych doborom celowym³⁴. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych. W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań Sądu były prowadzone nieprawidłowo.

(akta kontroli str. 1146-1209, 1210-1291, 1326-1330, 1384-1393)

³⁴ Osiem zapisów księgowych o łącznej wartości 7009,5 tys. zł.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli sprawozdania jednostkowe Sądu opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniem co do sprawozdania Rb-27. Księgi rachunkowe były prowadzone prawidłowo.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Skorygowanie sprawozdania Rb-27 z *wykonania planu dochodów budżetowych* za 2024 r. w części dotyczącej stanu należności, należności pozostałych do zapłaty i zaległości netto.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 24 marca 2025 r.

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up.

Mariusz Górczyca
p.o. Wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/

Kontrolerzy:

Rafał Rossowski
specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Marta Wojnarska
doradca ekonomiczny
/podpisano elektronicznie/

³⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.1.5.2025

Kraków, 7 kwietnia 2025 r.

W związku z otrzymaniem odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne znak Adm.0810.2.2025 z 4 kwietnia 2025 r., w której zawarto informacje o potrzebie doprecyzowania zapisów o grupie pracowników odpowiedzialnych za skuteczniejszą ścigalność przypisanych należności, na podstawie art. 35c ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. 2022 r. poz. 623) w tekście wystąpienia pokontrolnego z 24 marca 2025 r. (LKR.410.1.5.2025) dokonałem sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej poprzez:

zastąpienie na stronie 6 w wierszu 34 od góry wyrażenia „służby administracyjno-gospodarcze Sądu” wyrażeniem „pracowników wydziałów prowadzących ewidencję wykonania orzeczeń sądowych”.

Rafał Rossowski
specjalista kontroli państwowej
Delegatura NIK w Krakowie
/podpisano elektronicznie/